

חינוך

שנתון תשע"ז

חינוך

ב.א. רב תחומי אוניברסיטת בר אילן, חטיבה ראשונה ושנייה: חינוך.

חברי סגל

ד"ר דורית אלט, ד"ר רבקה בר-דוד, ד"ר מאיה מלצר-גבע, ד"ר דוד פונדק, ד"ר יעקב ראובן.

מורים מן החוץ

ד"ר יובל אשוש, ד"ר ניבה דולב, ד"ר אסתר דרור, ד"ר חגית פרידמן, גבי כנרת ענתר.

מרכזת המחלקה

גבי אדווה גדליה

טל: 04-6653820

פקס: 077-5653757

שעות הקבלה: ימים א' -ה' 13:30-15:00, 09:30-12:00

Email: adva@kinneret.ac.il

מטרת הלימודים

מטרת הלימודים בחינוך היא להכשיר בוגרים בעלי הבנה וידע בתחומי מערכת החינוך וההוראה בישראל. הלימודים מתמקדים ביסודות החינוך – מוקד תכניות לימודים, מינהל החינוך ומערכת החינוך. בין התחומים הנלמדים: הערכת הישגים, שיפור דרכי הוראה, תכנון תכניות לימוד, אקלים בית הספר, אלימות בבתי הספר, טכנולוגיות ומיחשוב בחינוך ועוד.

תוכנית הלימודים

התואר בנוי מחמש חטיבות לימוד: חטיבה ראשונה חינוך, חטיבה שנייה (לסטודנטים של שנה"ל תשע"ז) משאבי אנוש. חטיבה שלישית: לימודים מתודולוגיים (הדרכה ביבליוגרפית, שימושי מחשב, מבוא לסטטיסטיקה, שיטות מחקר), חטיבה רביעית: לימודי השלמה הכוללים: סמינריון בין תחומי, שיטות מחקר איכותניות וקורסי בחירה מתוך מגוון קורסי הבחירה במכללה, חטיבה חמישית: חטיבת לימודי יסוד ביהדות / קורסי בחירה כלליים. סה"כ 64 נ"ז במהלך שלוש שנים.

חובות נוספים לתואר: פטור מהבעה עברית, פטור מאנגלית, ומעבר במבחן במושגי יסוד יהדות.

פירוט תכנית הלימודים

חטיבה ראשונה - חינוך

קוד הקורס	שם הקורס	סוג הקורס	נ"ז	ש"ש
77-002	יסודות בפסיכולוגיה חינוכית *	שעור	1	1
77-003	מבוא לתורת החינוך וההוראה	שעור	1	1
77-006	יסודות הסוציולוגיה החינוכית **	שעור	1	1
77-101	תולדות החינוך	שעור	2	2
77-151	פרקים בספרות החינוך היהודי ***	שעור	1	1
77-130	תכנון בקורת והערכה של תכ"ל	שעור	2	2
77-132	סדנא לתכנון תכניות לימוד	סדנא	1	1
77-142	מבוא לטכנולוגיה בחינוך	שעור	1	1

2	2	שעור	הערכת הישגים לימודיים	77-091
2	2	סמינריון	סמינריון	
1	1	שעור	קורס בחירה	

* מי שלמד במסגרת חטיבה שנייה קרימינולוגיה את הקורס מבוא לפסיכולוגיה 73-106 לא ילמד את הקורס יסודות בפסיכולוגיה החינוכית 77-002

** מי שלמד במסגרת חטיבה שנייה סוציולוגיה את הקורס מבוא לסוציולוגיה 64-101 לא ילמד את הקורס יסודות הסוציולוגיה החינוכית 77-006

*** פרקים בספרות החינוך היהודי – עפ"י תוכנית הלימודים של בר אילן, מיועד רק לסטודנטים היהודים. כל סטודנט שאינו יהודי ילמד קורס בחירה במקום קורס זה בהיקף של 1 ש"ש בחינוך

**** שיטות מחקר איכותניות 64-203 – קורס חובה לחטיבה ראשונה בחינוך – חטיבה משלימה.

חטיבה שנייה - חינוך

קוד הקורס	שם הקורס	סוג הקורס	נ"ז	ש"ש
77-002	יסודות בפסיכולוגיה חינוכית *	שעור	1	1
77-003	מבוא לתורת החינוך וההוראה	שעור	1	1
77-006	יסודות הסוציולוגיה החינוכית **	שעור	1	1
77-101	תולדות החינוך	שעור	2	2
77-151	פרקים בספרות החינוך היהודי ***	שעור	1	1
77-130	תכנון בקורת והערכה של תכ"ל	שעור	2	2
77-132	סדנא לתכנון תכניות לימוד	סדנא	1	1
77-142	מבוא לטכנולוגיה בחינוך	שעור	1	1
77-091	הערכת הישגים לימודיים	שעור	2	2
	קורס בחירה	שעור	3	3

* מי שלמד במסגרת חטיבה שנייה קרימינולוגיה את הקורס מבוא לפסיכולוגיה 73-101 לא ילמד את הקורס יסודות בפסיכולוגיה החינוכית 77-002

** מי שלמד במסגרת חטיבה שנייה סוציולוגיה את הקורס מבוא לסוציולוגיה 64-101 לא ילמד את הקורס יסודות הסוציולוגיה החינוכית 77-006

*** פרקים בספרות החינוך היהודי – עפ"י תוכנית הלימודים של בר אילן, מיועד רק לסטודנטים היהודים, כל סטודנט שאינו יהודי ילמד קורס בחירה במקום קורס זה בהיקף של 1 ש"ש בחינוך.

קורסים של שנה ג'

תכנון, ביקורת והערכה של תכ"ל+סדנא תכ"ל

מטרות הקורס: הקורס מתכוון להעניק ידע אקדמי הדרוש לצורך עיצובה של תוכנית לימודים או לצורך הערכת תוכנית קיימת, במקצוע או בנושא ספציפי, לציבור גדול, לקבוצות קטנות או ליחידים, תוך הדגשת המעברים מהתוכניות המודרניות לאלו של התקופה הפוסט מודרנית.

3 ש"ש / 3 נ"ז / ש' + סד' / 60

ש' 77-130 הרצאה ד"ר דורית אלט מתוקשב

ש' 77-132 סדנא ד"ר דורית אלט - מתוקשב

ש' 77-132 סדנא ד"ר דורית אלט - מתוקשב

ש' 77-132 סדנא ד"ר דורית אלט - מתוקשב

הערכת הישגים

מטרת הקורס להעשיר את הסטודנט בהבנת תהליכי ההערכה המגוונים בהם ישתמש תוך מתן ביסוס אקדמי ועשיית שימוש נכון בכלים הסטטיסטיים שרכש במשך לימודיו. רכישת כלים ומיומנויות להערכת מבחנים פנימיים, חיצוניים, סטנדרטים בקריטריונים אובייקטיביים וחלופיים (הערכה אלטרנטיבית), תעניק לו חרות ושיקולי דעת בבחירת דגמי ההערכה והתאמתם לאוכלוסיות הספציפיות להם נועדו המבחנים.

2 ש"ש / 2 נ"ז / ש' / 60

ש' 77-091 ד"ר מאיה מלצר-גבע ג' 30: 11:00-10:00

מבוא לטכנולוגיה בחינוך

מטרות: הכרות עם שיטות שונות לעבודה בכיתה באמצעות האינטרנט, פיתוח פדגוגיה מתאימה לשילוב שיטות אלה בהוראה. הנושאים שבהם יעסוק הקורס: הכרות עם סביבת האינטרנט, מנועי חיפוש, דואר אלקטרוני, בניית מטלות ממוחשבות, הוראה בזמן אמת – Just in Time Teaching, הערכת הישגים באמצעות כלים אינטרנטיים.

1 ש"ש / 1 נ"ז / ש' / 60

א' 77-142 ד"ר דוד פונדק א' 30: 09:00-08:00

א' 77-142 ד"ר דוד פונדק א' 30: 11:00-10:00

ב' 77-142 ד"ר דוד פונדק א' 30: 09:00-08:00

שיטות מחקר איכותניות

מטרות הקורס: היכרות עם המתודולוגיה האתנוגרפית והקשר שלה לאנתרופולוגיה כתחום דעת; היכרות עם מחקרים איכותניים; התנסות בכלי המחקר האיכותני - תצפית משתתפת וריאיון אתנוגרפי; יישום הכלים הנלמדים במהלך התנסות, לשם התבוננות מעמיקה והבנה מקיפה של מורכבות המציאות הנחקרת.

1 ש"ש / 1 נ"ז / ש' / 60

א' 64-203 ד"ר יובל אשוש ג' 30: 17:00-16:00

סמינריונים

אלימות ילדים ונוער

מטרת הסמינריון - היכרות תיאורטית ואמפירית עם אלימות ילדים ונוער והיבטיה המיוחדים. הסמינריון יסקור את המופעים השונים הכלולים בהגדרה הרחבה של "אלימות ילדים ובני נוער" ויעסוק בקשר שבין אלימות זו למשתנים מגוונים ולדרכי הטיפול בתופעה. אלימות ילדים ובני נוער היא בעייה מרכזית בחברה המערבית כולל בישראל, מאחר וממדי התופעה מדאיגים והשלכותיה השליליות ניכרות בתחום האישי, המשפחתי והחברתי. התנהגות אלימה נחשבת אחת מהתנהגויות הסיכון של ילדים ובני נוער. הבנת התופעה, המשתנים הקשורים אליה והבנת דרכי הטיפול האופטימליות תביא להתקדמות בהתמודדות עם תופעה זו.

2 ש"ש / 2 נ"ז / ס' / 60

ש' 77-139 ד"ר רבקה בר-דוד ד' 30: 15:00-14:00

ש' 77-139 ד"ר רבקה בר-דוד ד' 30: 19:00-18:00

המשפחה כמערכת מתפתחת

הסמינריון מיועד להקנות למשתתפים הכרות עם תיאוריות ומושגים בתחום חקר המשפחה ויישומם לתחום העבודה עם ילדים ומשפחות. הסמינריון יאפשר למשתתפים להעמיק את הידע שלהם על מושגי יסוד בתיאוריות של המשפחה כמערכת מתפתחת, על סוגים של מבנים משפחתיים, והעמקת הידע על מאפיינים תרבותיים של משפחות. בנוסף הסמינריון מיועד להעמיק את ההכרות של המשתתפים עם עקרונות העבודה עם הורים במערכת החינוך, גישות התערבות של אנשי מקצוע, דרכי אבחון והכרות עם המשפחה ובחינת יישומי הגישה המערכתית משפחתית.

2 ש"ש / 2 נ"ז / ס' / 60

ש' 77-295 ד"ר יעקב ראובן ד' 14: 00-15: 30

אינטליגנציה רגשית והמחנך

קורס זה יציג את הידע המחקרי והפרקטי בתחום של אינטליגנציה רגשית בכלל, ובעולם החינוכי בפרט, תוך מתן דגש על היכולות האישיות של המשתתפים. הקורס יציג את המודלים המובילים בעולם בתחום האינטליגנציה הרגשית ויחבר אותן להצלחתם של מורים.

האינטליגנציה הרגשית היא תחום חדש יחסית העוסק בקשר בין קוגניציה ורגש וביכולות רגשיות וחברתיות המגזרות מהן. התחום זכה לחשיפה ותשומת לב רבים בעשורים האחרונים בעולם המחקרי והיישומי, בארגונים, באקדמיה ובמערכות חינוך. יכולות האינטליגנציה הרגשית נמצאו קשורות ליכולת להתמודד בצורה אפקטיבית עם אתגרים ולהצליח בחיים ובעבודה, במיוחד בעולם מורכב ודינמי של ימינו.

2 ש"ש / 2 נ"ז / ס' / 60

ש' 77-237 ד"ר ניבה דולב ב' 10: 00-11: 30

קורסי בחירה

מבוא ליעוץ חינוכי

מטרת הקורס: קורס זה מהווה מבוא לנושא הייעוץ החינוכי. מטרת הקורס להקנות ידע בסיסי בנושא ולצייד את הסטודנט בכלים מחשבתיים שיעזרו לו בהמשך בעיצוב תפיסותיו את מקצוע הייעוץ החינוכי.

2 ש"ש / 2 נ"ז / ש' / 60

ש' 77-304 ד"ר בר-דוד רבקה ד' 16: 00-17: 30

הפרעות התנהגותיות של ילדים במסגרת החינוך המיוחד

הקניית ידע תיאורטי ומעשי בתחום ההתמודדות עם הפרעות התנהגות בקרב ילדים ובני נוער. הקורס יעסוק במאפיינים השונים של הפרעות התנהגות – מהנורמה לפתולוגיה, ויתמקד בהפרעות פסיכיאטריות שיש להן ביטויים התנהגותיים אנטי סוציאליים. כמו כן יוצגו שיטות ודרכי התערבות להתמודדות.

1 ש"ש / 1 נ"ז / ש' / 60

א' 77-522 ד"ר יעקב ראובן ד' 10: 00-11: 30

התפתחות קוגניטיבית, רגשית וחברתית בגיל הרך

בקורס נלווה את התפתחות האדם מהעובר ועד גיל בית הספר, תוך התייחסות לאספקטים קוגניטיביים, רגשיים וחברתיים בשלבי ההתפתחות השונים. נדון בשאלות יסוד המעסיקות את חוקרי ההתפתחות, ובדרכי מחקר עיקריות שמטרתן לעמוד על מאפייני ההתנהגות בגילאים השונים. נרצה להבין כיצד מתרחשת ההתפתחות ומה הם הגורמים המאיצים או מעכבים אותה. נמקד את הדיון בקשר שבין קוגניציה ורגש כפי שקשר זה משתקף בתיאוריות של התפתחות ובגישות טיפול, ונשאל כיצד מגיע התינוק להכרה ולתפיסת מציאות תקינה. נדון בגישות תיאורטיות מרכזיות הנוגעות להתפתחות בתחומים השונים, תוך שילוב של ממצאי מחקרים המאששים או מטילים ספק בחלק מהנחותיהן של התיאוריות השונות. נבחן את האופן שבו קשורים מנגנונים עצביים ותבניות התנהגות לכדי יצירת תהליך שמניע שינוי התפתחותי, תוך תפיסת הילד כמערכת אינטגרטיבית בתהליך של שינוי וגדילה.

2 ש"ש / 2 נ"ז / ש' / 60

ש' 77-681 ד"ר חגית פרידמן א' 14: 00-15: 30

בעיות רגשיות, חברתיות והתנהגותיות בגיל הרך

הקורס יתמקד בליקויים באפיוני ההכרה בגיל הרך וביטויים בתפיסת העולם של הילד ובהתנהגות שלו. בהרצאות נעסוק בתכנים הקוגניטיביים, חברתיים ורגשיים בגיל הרך, תוך ניתוח של ליקויים בהתפתחות של תהליכים הכרתיים כמו למידה, צורת חשיבה ועוד. נקשר בין ליקויים ממנגנונים העצביים, והשלכותיהם על התפתחות הקוגניציה של הפעוט, תפיסת העולם ויכולת

ההמשגה שלו, מאפייני ההתנהגות שלו, והגישה הטיפולית הנובעת מכל אלה. נדון בתהליכים של התפתחות קוגניטיבית, רגשית וחברתית, ובזיקה ביניהם להתנהגות, כבסיס לזיהוי ואיתור ראשוני של ליקויים בהתפתחות.

2 ש"ש / 2 נ"ז / ש' / 60

ש' 682-77 ד"ר חגית פרידמן א' 30: 13-00:12

התפתחות של השפה – הבסיס הפיזיולוגי ולקויות שפה ולמידה

הקורס יתמקד באלמנטים הבאים: הקניית מושגים בסיסיים בתחום השפה והדיבור, תאור והסבר של הבסיס הביולוגי והשפה, הכרת שיבושי שפה והיגוי שכיחים בגילאים שונים, תאור והסבר של ליקויי שמיעה ודיון בקשר שבין שמיעה להתפתחות של שפה ודיבור וכן הכרתן של דרכים לעידוד התפתחות של שפה והעשרתה בשלבי התפתחות שונים בנוסף, יתקיים דיון בקשר שבין התפתחות שפה לרכישת קריאה.

2 ש"ש / 2 נ"ז / ש' / 60

ש' 334-77 ד"ר חגית פרידמן א' 30: 17-00:16

פסיכולוגיה התפתחותית

מטרת הקורס: הקניית ידע והבנה של תהליכי התפתחות מראשית החיים עד לבגרות בתחומים הקוגניטיבי, הרגשי והחברתי, באמצעות מודלים תיאורטיים קלאסיים וחדשים ושילוב ממצאים אמפיריים. בסיום הקורס יוכל הסטודנט להכיר, להשוות, להעריך ולבקר תיאוריות התפתחותיות מרכזיות, לזהות את המאפיינים ההתפתחותיים של קבוצות גיל שונות ואת התהליכים המעורבים בהתהוות השינויים, להכיר ולזהות את הזיקה שבין ההתפתחות הקוגניטיבית, הרגשית והחברתית במהלך החיים וליישם ידע תיאורטי וממצאים מחקרניים לסיטואציות מחיי היום-יום.

2 ש"ש / 2 נ"ז / ש' / 60

ש' 333-77 ד"ר אסתר דרור א' 30: 13-00:12

פסיכולוגיה של ההורות

השעור יעסוק בהורות, תוך פרישת מגוון היבטים פסיכולוגיים המאפיינים אותה. הקורס יקנה לסטודנטים הבנה של ההורות כתופעה התפתחותית, חברתית, תרבותית ועוד, יחשוף אותם אל מגוון פרספקטיבות להבנתה, ויספק לסטודנטים הזדמנויות ללמידה של תהליכים פסיכולוגיים המאפיינים את ההורות.

הגישות המרכזיות עליהן מתבסס הקורס מיוחסות אל: תרו בנדק וגיימס אנתוני, דונלד וויניקוט, ג'ודית קסטנברג ודניאל סטרן. הקורס מכוון לחבר בין המושגים התיאורטיים לעולם המוחשי, להטמיע מושגים בסיסיים בעולם הידע של הסטודנטים ולהפוך אותם כלי להבנת הדינאמיקה של ההורות, אצל עצמם ו/ או אצל זולתם.

2 ש"ש / 2 נ"ז / ש' / 60

ש' 306-77 ד"ר אסתר דרור א' 30: 11-00:10

אינטליגנציה רגשית בחינוך

קורס זה יציג את הידע התאורטי, המחקרי והיישומי בתחום של אינטליגנציה רגשית תוך מתן דגש על היכולות האישיות של המשתתפים. הקורס יציג את המודלים המובילים בעולם בתחום האינטליגנציה הרגשית ויחבר אותן להצלחה בתחומי חיים שונים בכלל והחינוך בפרט.

1 ש"ש / 1 נ"ז / ש' / 60

א' 248-77 ד"ר ניבה דולב ב' 30: 13-00:12

חידושים ושינויים בארגוני חינוך

הבהרת הקשר הרעיוני בין הכנסת שינוי בארגונים חינוכיים לבין פדגוגיה. היכרות עם מאפיינים של תהליך שינוי ועם אסטרטגיות שינוי בתחום החינוך. היכרות עם פרויקטים של התערבות והכנסת שינויים במערכת החינוך. לדוגמה: התערבות הוליסטית ב- 30 יישובים. הערכת השינויים, יעילותם והצלחתם – הערכה מעצבת ומסכמת של תהליכי שינוי.

2 ש"ש / 2 נ"ז / ש' / 60

ש' 282-77 ד"ר מאיה מלצר- גבע ב' 30: 11-00:10

התפתחות הילד והמתבגר

הקורס יעסוק במבוא- מושגים ודילמות, התפתחות גופנית-מוטורית של הילד המתבגר, התפתחות רגשית של הילד והמתבגר, התפתחות קוגניטיבית של הילד והמתבגר, התפתחות חברתית של הילד והמתבגר והמשפחה המתפתחת והמתבגרת. בנוסף, ידובר על פסיכופתולוגיה בגיל הילדות וההתבגרות.

1 ש"ש / 1 נ"ז / ש' / 60

א' 77-618 ד"ר רבקה בר-דוד מתוקשב
ב' 77-618 ד"ר רבקה בר-דוד ד' 30: 11-10:00

אלימות בביה"ס

דיון במושג "אלימות ילדים ובני-נוער" על-פי תיאוריות עיקריות מתחום מדעי ההתנהגות והכרת היבטים חינוכיים- תיאורטיים ומעשיים- של תופעת האלימות במערכת החינוך.

1 ש"ש / 1 נ"ז / ש' / 60

א' 77-199 ד"ר רבקה בר-דוד - מתוקשב
ב' 77-199 ד"ר רבקה בר-דוד - מתוקשב

חטיבה ללימודים מתודולוגיים

שיטות מחקר

בקורס זה נלמד על הבנת הגישה המדעית של המחקר במדעי החברה. הסברת השלבים השונים של תהליך זה במטרה להבין ולהעריך מחקרים שונים במדעי החברה. הקניית היכרות עיונית עם שאלות יסוד, מטרות, שפה ומאפיינים עיקריים של השיטות המשמשות לייצור, איסוף וארגון ידע מדעי במסגרת הדיסציפלינות הכלולות במדעי החברה. הנושאים הנלמדים: מאפייני הגישה המדעית, התכונות המיוחדות של מדעי החברה, יסודות המחקר המדעי – מושגים והגדרות, מערך המחקר ושלביו – מדידה, אוכלוסייה ודגימה, איסוף ועיבוד נתונים.

2 ש"ש / 2 נ"ז / ש' / 60

ש' 93-003 גב' כנרת ענתר ב' 30: 13-12:00